

BIOLOGISCHE, STREEK- EN SEIZOENSgebonden GROENTEN EN FRUIT

Van biomand tot grootwarenhuis

In onze winkels vinden we steeds meer biologische groenten en fruit van de streek en van het seizoen. Het is een uitstekende manier om te eten met oog voor ons leefmilieu.

Leefmilieu Brussel heeft in het kader van zijn actieplan voor duurzame voeding in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in samenwerking met CODUCO¹, een studie uitgevoerd om het aanbod (seizoensgebondenheid en herkomst) en de prijzen van bioproducten van nabij te volgen, en dit in de verschillende bestaande circuits.

Momenteel worden er veel biologische groenten en fruit verkocht in de grootwarenhuizen, op biomarkten of gewone markten, in gespecialiseerde kruidenierszaken, of via de verschillende soorten van 'biomanden'. Deze biomanden worden klaargemaakt door lokale producenten, samenaankoopgroepen, solidaire aankoopgroepen voor artisanale landbouw (SAGAL) ...

Hoe ziet het aanbod van bioproducten met al deze verschillende aankoopketens er nu uit? Is het aanbod gelijkaardig aan of verschillend in functie van de ketens? Vanwaar komen deze biologische etenswaren, en tegen welke prijs worden ze verkocht?

Over deze vragen willen we ons buigen om de biologische, lokaal geproduceerde en seizoensgebonden groenten en fruit van naderbij te bestuderen.

METHODOLOGIE

Gedurende meerdere maanden werd er een analyse van de beschikbare bioproducten in de verschillende aankoopketens gemaakt. De uitgekozen verkooppunten voor deze studie zijn: 2 grootwarenhuizen, 1 biosupermarkt, 1 gewone markt en 2 biomarkten.

Om de twee weken werd de biomand die de lokale producent aanbod als uitgangspunt genomen en vergeleken met het groente- en fruitaanbod van de andere ketens.

De 'biomand' van de lokale producent is dus het referentiepunt binnen deze studie. Deze referentiemand bestaat dus uit biogroenten en -fruit uit biologische landbouw, meestal lokaal en van het seizoen.

¹ COnsommation Durable/DUurzame COnsumptie: <http://nl.coduco.be/>

Met de 'referentiebiomand' als uitgangspunt is het de bedoeling een 'gelijkwaardige mand' met dezelfde producten samen te stellen maar via de andere circuits te verkopen. Grootwarenhuizen, markten... bieden immers geen 'mand' als zodanig aan.

Op basis van de 'referentiemand' hebben we dus voor elk van de bestudeerde circuits 'gelijkwaardige manden' samengesteld en voor elke situatie de totale prijs van de mand, de prijzen van de afzonderlijke voedingsmiddelen, alsook de herkomst van elk product genoteerd.

Zo konden we aan de hand van de studie een overzicht opstellen van de prijzen en de herkomst van ongeveer 50 biogroenten en –fruit.

HET AANBOD VAN BIOPRODUCTEN

Het aanbod van producten in de biomanden is veel uitgebreider dan het aanbod in de andere circuits. Van hetzelfde fruit of dezelfde groente zitten er in de biomand meerdere variëteiten, die niet verkocht worden in grootwarenhuizen of op markten, zoals bijvoorbeeld Chinese kool (Pe-tsai), peterseliewortel of schorseneer.

DE PRIJS VAN BIOPRODUCTEN

De prijs van bioproducten varieert naargelang de distributieketen.

De studie doet een prijsanalyse op twee verschillende manieren:

- enerzijds wordt de prijs (per kilo of per stuk) per product en per bestudeerd verkooppunt vermeld;
- anderzijds wordt er een vergelijking gemaakt tussen de prijs van de 'referentiebiomand' en de prijsaanduidingen in de andere bestudeerde circuits.

Om goed te kunnen vergelijken wordt de prijs van de 'referentiebiomand' (referentiesamenstelling) aangepast in functie van de beschikbaarheid van de producten in elk bestudeerd circuit. Op basis van de prijzen per kilo die de producent van de mand bezorgt, wordt de prijs van de niet-beschikbare producten afgetrokken van de verkoopprijs van de mand.

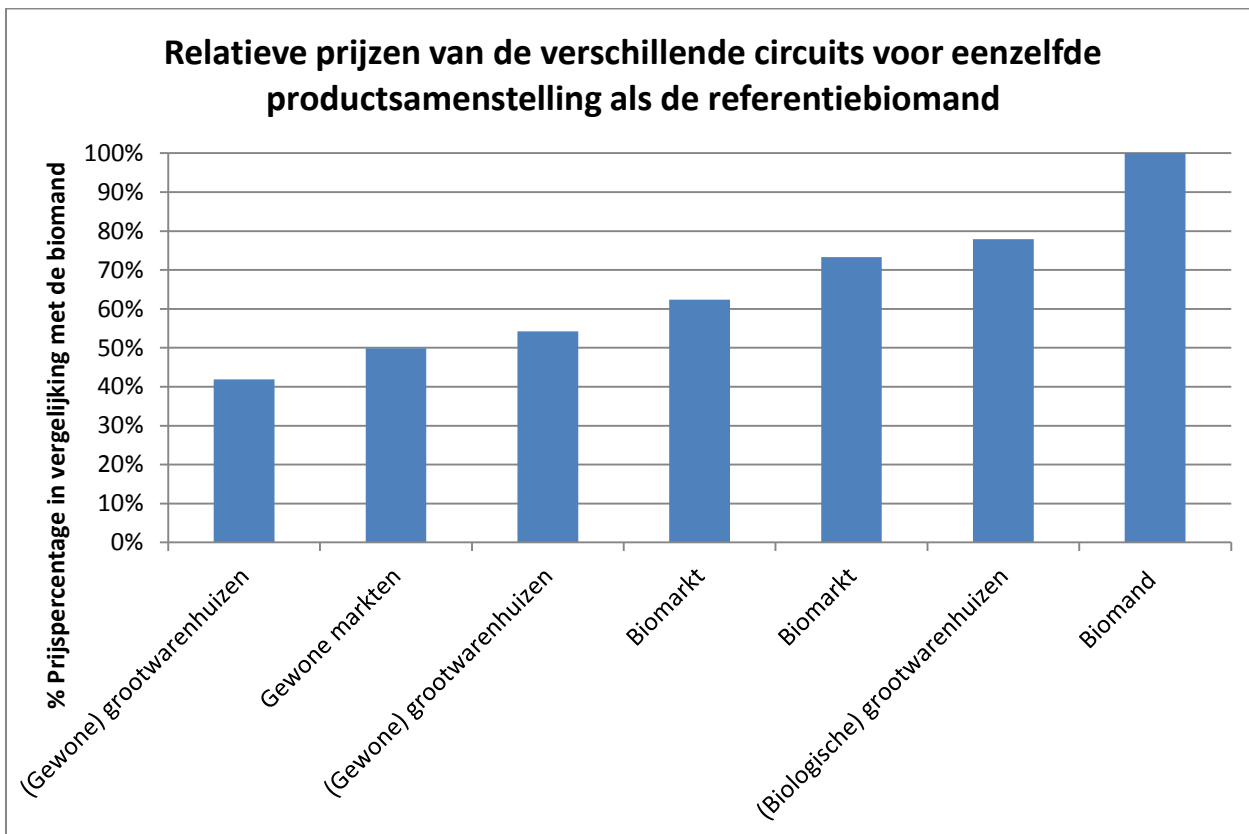
Over het algemeen stellen we vast dat de bioproducten die verkocht worden in grootwarenhuizen bijna altijd duurder zijn dan de gewone producten bij dezelfde keten. Bovendien zijn de bioproducten die in grootwarenhuizen verkocht worden ook bijna altijd duurder dan de bioproducten die op de markt verkocht worden. Zelfs wanneer grootwarenhuizen de mogelijkheid bieden om hun producten in grote hoeveelheden aan te kopen, lijkt dit geen lagere verkoopprijs op te leveren. De verklaring hiervoor ligt bij het vervoer van de koopwaar, wanneer de producten niet lokaal en/of in voldoende hoeveelheid beschikbaar zijn.

Hoe meer het voedingsmiddel (dat in ons klimaat kan worden gekweekt) lokaal geproduceerd wordt, hoe goedkoper, blijkt ook nog. Producten die niet in Europa gekweekt worden (bijv. bananen), zijn in de verschillende (gewone en biologische) verkooppunten qua prijs vergelijkbaar. In dit geval is er geen sprake meer van een financieel voordeel bij lokale bevoorrading.

De (“volledig klaargemaakte”) biomand in een verdeelpunt is bijna altijd duurder dan gelijkwaardige manden afkomstig van de andere bestudeerde circuits. De prijs van de referentiemand in de andere circuits ligt gemiddeld lager dan die van de biomand:

- 20 % voor bioproducten verkocht in grootwarenhuizen
- 30 % tot 40 % voor producten verkocht op biomarkten
- 50 % tot 60 % voor gewone producten (grootwarenhuizen en markten)

HERKOMST VAN DE BIOPRODUCTEN

Om de herkomst van de producten na te gaan wordt er een score aan elk product van de mand toegekend, in functie van zijn herkomst:

- 3: België
- 2: buurlanden
- 1: Europa
- 0: buiten Europa

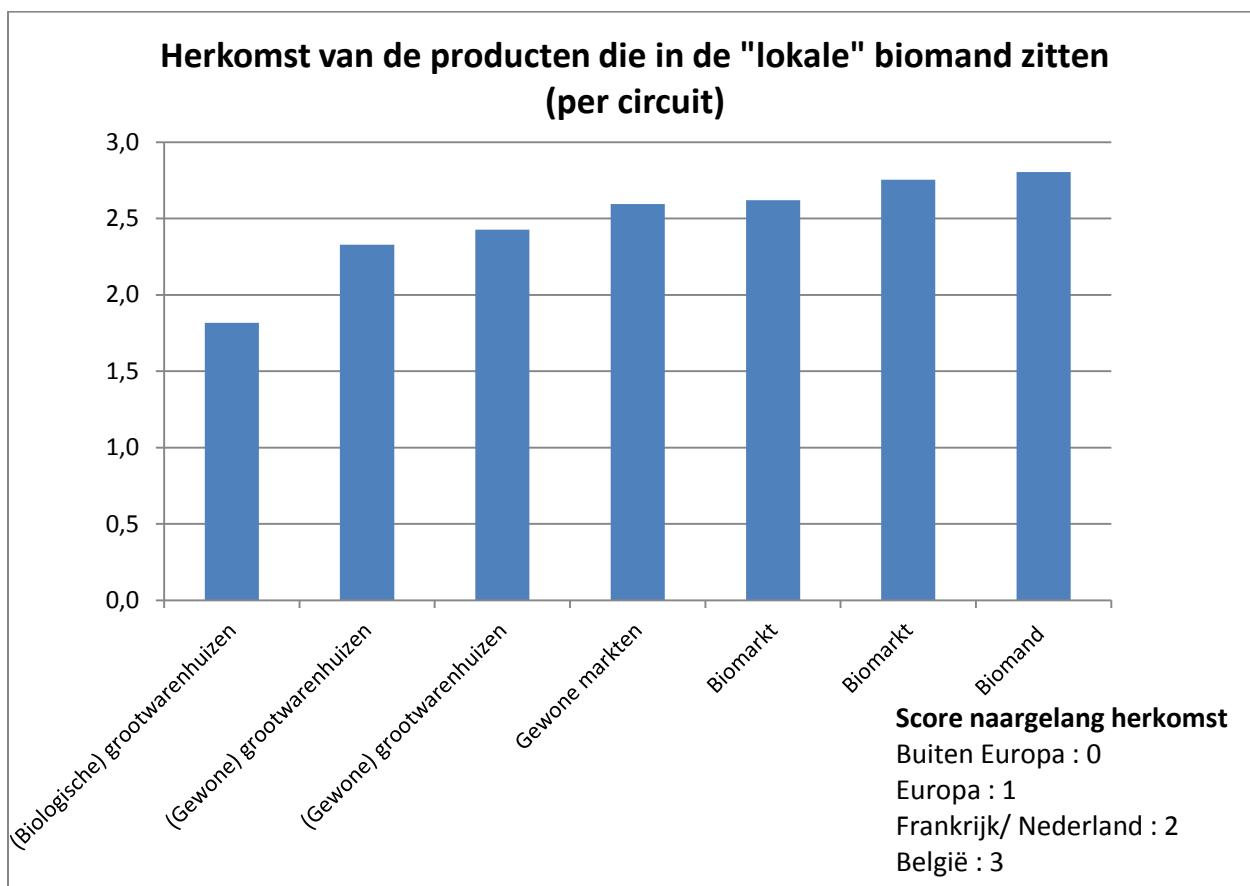
Eens de scores gegeven, wordt er een gemiddelde berekend waarmee de ‘referentiemand’, evenals de ‘gelijkwaardige manden’ afkomstig van de andere verkooppunten, een algemene score toegekend krijgen. Hoe hoger de score, hoe meer lokale producten in de mand.

Onderstaande grafiek toont de jaargemiddeldes van de samengestelde manden uit de verschillende bestudeerde circuits. Ze staan gerangschikt van de meest lokale tot de meest verre herkomst:

- manden van verdeelpunten of ‘volledig klaargemaakte’ manden (score: 2,8)
- biomarkten (score: 2,6 tot 2,8)
- gewone markten (score: 2,6)
- gewone producten in grootwarenhuizen (score: 2,3 tot 2,4)

- bioproducten in grootwarenhuizen (1,8).

Op **biomarkten** zijn de groenten en het fruit hoofdzakelijk afkomstig uit België en de buurlanden (Nederland, Frankrijk). Het gaat hier om 91 % van de groenten en 74 % van het fruit.

De gewone groenten die in de **grootwarenhuizen** worden verkocht komen hoofdzakelijk uit België en uit de buurlanden (Nederland, Frankrijk) en 23 % uit Europa. Tot slot wordt een derde van de fruitsoorten ingevoerd uit landen buiten Europa.

De **in grootwarenhuizen verkochte biogroenten** zijn voornamelijk afkomstig uit België en uit de buurlanden (Nederland, Frankrijk) (~75 %; waarvan slechts 20 % uit België). Van het fruit is slechts 7 % afkomstig uit België en de buurlanden (Nederland, Frankrijk), terwijl ongeveer 60 % uit landen buiten Europa wordt ingevoerd.

Tot slot toont de analyse van de herkomst van de producten aan dat de biomanden bijna altijd zijn samengesteld uit groenten en fruit die zo lokaal mogelijk werden geproduceerd, namelijk in België. Op de tweede plaats komen de biomarkten, vervolgens de gewone in grootwarenhuizen verkochte producten en op de laatste plaats de in grootwarenhuizen verkochte bioproducten.

BESLUIT

In vergelijking met het fruit en de groenten die we op de markt of in grootwarenhuizen vinden, blijven biomanden de duurste keuze. Toch is het moeilijk om een correcte prijsvergelijking te maken tussen de biomand van een verdeelpunt en dezelfde producten in de andere circuits. Bij de biomanden van de lokale producenten horen immers ook 'diensten' die we niet terugvinden bij de andere verkooppunten: samenstelling en levering van de mand, zelfs 'extra's' op het einde van het jaar.

Bovendien bieden de manden een grotere diversiteit aan hoofdzakelijk in België geogoste producten. In tegenstelling tot de andere circuits garanderen de biomanden dat de inhoud ervan afkomstig is van een zo lokaal mogelijke productie.

Afgezien van het financiële aspect is het sociale aspect heel belangrijk. Wie een biomand koopt, geeft de voorkeur aan korte ketens, versterkt de lokale economie en ondersteunt zo het best de lokale producenten. Zo ontstaan er goed aangehaalde sociale banden tussen producenten, SAGAL-leden en consumenten.

Plaatselijk geteelde producten van het seizoen : onze hulpmiddelen

Om u te helpen stelt Leefmilieu Brussel u hulpmiddelen voor, zoals een kalender van seizoensgroenten en fruit, receptfiches, of een reeks tips om dagelijkse toe te passen :

- [Seizoenskalender](#)
- [Recepten4Seizoenen](#)
- [Receptfiches](#)
- [Pratische tips](#)

